

گزارش عملکرد سال ۱۳۹۷

www.apcl.org.ir

مقدمه:

در حالی که طی سال ۱۳۹۷ جهان همچنان به دنبال ایجاد شرایط مناسب و ارتقای امنیت و سلامتی کودکان و بهبود شرایط کاری برای کارگران جوان بوده، در کشور ما تلاش‌ها همچنان بر حمایت از کودکان کار و کاهش آسیب‌های آن متمرکز است و تا ایفای رسالت حذف کار کودک و پیشگیری از ورود کودکان به دنیای کار فاصله بسیار زیاد است. با این وجود شیرینی کمک به کودکان و کاهش آلام آنان همچنان ما را بر آن می‌دارد که با یاری مردم و مشارکت اجتماعی شهروندان به کمک این کودکان در معرض آسیب بشتابیم. با همین رویکرد، مدیران و کارکنان انجمن با تلاشی مضاعف سعی کرده‌اند برای آینده‌ی بهتر این سال را نیز با افتخار و در کنار کودکان پر از عشق و مشتاق بگذرانند و خوشبختانه موفق به جذب و حمایت از تعداد زیادی از کودکان کار شدند.

علاوه بر فعالیت‌های ترویجی و مطالبه‌گری، در حال حاضر چهار مرکز انجمن در تهران، شامل مراکز مولوی، همه‌ی کودکان، خاوران، بازار و یک مرکز در شهر بم حدود ۱۴۰۲ کودک را تحت پوشش حمایتی خود (در حوزه‌های آموزش، خدمات مددکاری اجتماعی و حقوقی، روانشناسی و بهداشت و تغذیه) قرار داده است؛ کودکانی که در معرض آسیب‌های مختلف قرار گرفته‌اند، از تحصیل در نظام آموزش رسمی محرومند، در منطقه‌ی پرخطر بزرگ می‌شوند و البته در یک ویژگی اشتراک دارند: از کودکی بازمانده‌اند ...

سیمای کودکان:

مرکز آموزشی	دختر	پسر	جمع کل
مرکز مولوی	۵۷	۵۱	۱۰۸
مرکز همه کودکان	۴۶	۴۰	۸۶
مرکز خاوران	۸۳	۶۶	۱۴۹
مرکز بازار	۲۳	۱۲۵	۱۴۸
مدارس دولتی	۴۴۳	۴۶۸	۹۱۱
جمع کل	۶۵۲	۷۵۰	۱۴۰۲

خدمات ترویجی:

آگاه‌سازی عموم مردم و لایه‌های مختلف جامعه در مورد حقوق کودکان و پذیرش و انجام مسئولیت اجتماعی در حوزه «کار کودکان» و «کودکان کار» از رسالت‌های مهم انجمن حمایت از کودکان کار است. انجمن در این راستا به فعالیت‌هایی همچون:

- برگزاری جشنواره‌ها
- استقرار کانترهای نمایشگاهی
- مصاحبه مسئولان و کارشناسان انجمن با مطبوعات و رسانه‌ها
- برگزاری جلسات معارفه و آموزش داوطلبان
- تولید و توزیع انواع آیت‌های تبلیغاتی مانند ماگ، کارت پستال، بروشور و استندهای یادبود مراسم
- برگزاری کمپین‌های تبلیغاتی محیطی و آنلاین

خدمات آموزش:

یکی از اصلی‌ترین تلاش‌های انجمن در این سال‌ها معطوف به سوادآموزی، مهارت‌آموزی و توانمندسازی کودکان کار بوده، چرا که براساس مطالعات و تجربیات جهانی آموزش یکی از موثرترین روش‌های شکستن چرخه فقر و کاهش کار کودک است. با توجه به فرمان رهبری در خصوص تسهیل آموزش

برای تمامی کودکان، حتی کودکان فاقد مدارک هویتی و مهاجر، از سال ۹۳ تا سال ۹۷ توانستیم ۹۱۱ نفر از کودکان تحت حمایت خود را در مدارس تهران و بیم ثبت‌نام کنیم. نکته حائز اهمیت آنکه اکثر کودکان توانستند آزمون‌های تعیین سطح آموزش و پرورش را با موفقیت طی کنند. همچنین تعداد ۴۹۱ نفر از کودکانی که به دلایلی مانند فقدان مدارک هویتی، مشکلات جدی خانواده و سن بالا از سیستم رسمی آموزش و پرورش بازمانده بودند، توانستند در مراکز انجمن به تحصیل خود ادامه دهند. در کنار این، انجمن تلاش کرده است تا مجموعه‌ای از آموزش‌های فوق برنامه و کارگاه‌های توانمندسازی را برای کودکان فراهم کند.

خدمات مددکاری اجتماعی و معاضدت قضایی:

نجات کودکان از شرایط نامناسب محیط کار و آسیب‌های آن از طریق حمایت از خانواده تسهیل و تسریع می‌شود. حمایت جامع انجمن از کودکان و خانواده‌های آنان به دلیل تعداد بسیارشان و تنوع نیازها هنوز میسر نشده است. با این وجود حمایت‌های انجمن طیفی از فعالیت‌ها و خدمات ذیل را شامل می‌شود:

- کمک به تامین بخشی از اجاره‌ی مسکن برخی خانوارهای نیازمند به کار کودکان با هدف کاهش فشار بر کودک و خانواده
- تامین سبدهای کالایی برای برخی خانوارهای نیازمند
- حمایت مستقیم مالی از برخی خانوارها با هدف کاهش کار کودک و بی‌نیازی خانواده به درآمد ناشی از کار کودکان
- طرح کمک‌های مالی مشروط کودک (با هدف جلوگیری از بازماندگی تحصیلی یا درمان ۲۰ کودک در سال گذشته)
- طرح حمایتی آموزشی کودک و خانواده با مشارکت و همکاری سازمان بهزیستی جهت حمایت‌های خاص از ۱۸۲ کودک کار ایرانی و مهاجر برای رفع مشکلات آموزشی و خانوادگی
- خدمات حقوقی و پیگیری قضایی برای تکمیل اوراق هویت کودکان و خانواده‌ها
- اقدام قضایی و پیگیری موارد کودک‌آزاری حاد
- مراجعات مددکاری در مجموع حدود ۹۳۰۰ مورد بوده است که به منظور ارائه‌ی خدمات مشاوره، رفع مشکلات اقتصادی، حقوقی، آموزشی و درمانی
- خدمات مددکاری تخصصی در پنج حوزه‌ی مشاوره آموزشی، کودک‌آزاری و خشونت، ترک خانواده، مشاوره‌ی بهداشت و تنظیم خانواده، مشکلات ارتباطی کودک و خانواده به تعداد حدود ۲۳۷۰ مورد
- خدمات پیگیری مددکاری اجتماعی شامل بازماندگی و غیبت از تحصیل، مسایل و مشکلات محیط کار و موارد حقوقی به تعداد ۱۰۵۵ مورد

خدمات روانشناسی و کاهش آسیب:

فقر اقتصادی و فرهنگی، زندگی در محله‌های پرآسیب و حاشیه‌نشینی و کار در کارگاه‌ها و خیابان، آسیب‌های زیادی را به کودکان تحمیل می‌کند. از طرفی فقدان مهارت‌های پایه مثل مهارت‌های نه گفتن، برقراری ارتباط، حل مسئله و کنترل خشم، بر مشکلات فردی و اجتماعی کودکان می‌افزاید. فقدان مهارت‌های فرزندپروری و خشونت شایع‌ترین آسیبی است که در بیشتر خانوارهای تحت حمایت به چشم می‌خورد. روانشناسان انجمن با برگزاری کلاس‌های مرتبط و همچنین مشاوره‌های فردی و گروهی سعی در اصلاح الگوهای رفتاری کودکان و خانواده‌ها دارند. این مداخلات عبارتند از:

- مشاوره‌ی فردی و گروهی
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی با موضوعات (مهارت‌های زندگی، فرزند پروری، بهداشت بلوغ و...) برای کودکان و خانواده‌های آنان
- ارتباط با والدین و مشاوره با کودک و خانواده به تعداد ۷۰۶ مورد
- انجام ارزیابی و آزمون‌های روانشناختی
- مداخلات درمانی در موارد دیرآموزی، پرخاشگری، افسردگی و... به تعداد ۲۴۹۵ مورد
- ایجاد فضای گفتگو در موارد مختلف
- ارجاع افراد به روانپزشک و یا مراکز درمانی در صورت نیاز

خدمات بهداشت و تغذیه:

فقر سواد بهداشتی، عدم رعایت الگوی تغذیه‌ای مناسب، عدم توجه به درمان بیماری‌های کودکان و عدم دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی موجب مشکلات جدی در حوزه سلامت جامعه هدف شده است. این مساله همراه با نابسامانی‌های سکونت‌گاه و معضلات بهداشت محیطی، انجمن را بر آن داشته است که به سلامت‌گروه هدف توجه ویژه‌ای داشته باشد. بنابراین اقدامات و مداخلات این حوزه عبارتند از:

- پایش سالانه‌ی شاخص سوءتغذیه
- ویزیت رایگان همه‌ی کودکان و خانواده عمدتاً مادران، توسط پزشکان عمومی و متخصص داوطلب برای ۸۳۷ نفر
- ارجاع ۵۹۶ نفر به درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های مرتبط با انجمن
- تشکیل پرونده‌ی سلامت برای همه‌ی کودکان انجمن
- تغذیه‌ی روزانه‌ی کودکان تحت پوشش خدمات آموزشی انجمن با ۶۷۷۳۰ وعده‌ی صبحانه و میان وعده (طرح صبحانه سلامت) و ۱۱۶۷۹۰ وعده‌ی غذای گرم با هدف افزایش ظرفیت یادگیری و کاهش سوءتغذیه
- اجرای طرح‌های غربال‌گری شنوایی سنجی، بینایی‌سنجی و سنجش سلامت عمومی کودکان
- آموزش بهداشت عمومی
- توزیع مسواک و خمیردندان بین کودکان و خانواده‌ها
- شپش‌زدایی از خانه
- ارایه‌ی ۱۸۴ مورد خدمات دندانپزشکی به کودکان
- تامین دارو یا هزینه‌های تشخیص و درمان

چالش‌ها:

در حوزه‌ی کلان عدم توجه حاکمیت به طراحی و تدوین برنامه‌ی جامع پیشگیری و مبارزه با کار کودک در کشور برای ترسیم سیاست‌ها و استراتژی‌های مربوط به این حوزه، موجب بروز چالش‌های متعدد برای همه‌ی انجمن‌ها و خیریه‌های درگیر با کودک کار شده است.

چالش بعدی پیش‌روی ما، موضوع مهاجرت غیرقانونی و افزایش تعداد کودکان فاقد مدارک هویتی معتبر می‌باشد. در این رابطه سیاست جدید برخورد با اتباع و جلوگیری از صدور کارت حمایت تحصیلی توسط دفاتر کفالتی و همچنین سخت‌گیری‌های فرمانداری استان تهران جهت ارایه‌ی نامه‌ی تحصیلی به خانواده‌ها بی‌تاثیر نبود. این موضوع سبب شده بود با توجه به گروه هدف خاص انجمن و همچنین ظرفیت پذیرش محدود مراکز، امکان پذیرش تمامی کودکان بازمانده از تحصیل در سطح وسیع وجود نداشته باشد.

یکی از مهم‌ترین چالش‌ها در حوزه مبارزه با کار کودک و حمایت از کودکان کار، تامین منابع مالی و انسانی لازم است. عدم دسترسی به درآمد پایدار برای انجمن به خصوص در این سال که برای همگی از نظر اقتصادی سالی سخت و دشوار بود، یکی از عوامل مهم عملی نشدن بعضی از برنامه‌های اجرایی انجمن بود.

برنامه‌ها و نیازها:

- ارزیابی دقیق وضعیت کار کودک در ایران
- تدوین برنامه‌ی ملی مقابله با کار کودک
- ارتقای دانش و تغییر نگرش و رفتار جامعه نسبت به کار کودک و جلب مشارکت مردمی در حذف کار کودک
- دفاع از حقوق کودکان و تلاش برای اصلاح نهادهای موثر اجتماعی
- افزایش کیفیت فعالیت‌های پنج‌گانه در خصوص کودکان و خانواده‌های آنان در مراکز به منظور ارایه‌ی خدمات بیشتر به تعداد بیشتری از کودکان و خانواده‌ها
- فعالیت‌هایی نظیر کشف و پرورش استعدادها، تحصیلی، ورزشی، هنری و مهارتی کودکان
- طرح توسعه‌ی برنامه‌های فرهنگی و بازپرورانه به جای افزایش ساعت کاری کودکان در تابستان و با تعطیلی مدارس
- توسعه‌ی خدمات حمایت تحصیلی با هدف کاهش بازماندگی از تحصیل
- توسعه‌ی برنامه‌های حرفه‌آموزی هدفمند
- احداث ساختمان مرکزی در ۵ طبقه به مساحت ۳۵۵۰ مترمربع و ایجاد مرکز آموزشی، حمایتی مناسب و متناسب برای کودکان کار و آسیب‌دیده در دروازه غار تهران

